

พระสมเด็จ
โตมโหฬาร
๓

พระสมเด็จศรนา

หลวงพ่อปรามาศ ปาโมชชี

ธรรมะ โดนใจ ๓

บางส่วนจากพระธรรมเทศนา
หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
รวบรวมโดย ลูกศิษย์หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช

ธรรมะ โดยใจ ๓

บางส่วนจากพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
รวบรวมโดย ลูกศิษย์หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พฤษภาคม ๒๕๕๕

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่ายและห้ามคัดลอกหรือตัดตอนไปเผยแพร่ทาง
สื่อทุกชนิด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน หรือมูลนิธิสื่อธรรม
หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช ผู้สนใจอ่านหรือฟังพระธรรม
เทศนา สามารถดาวน์โหลดได้จาก <http://www.dhamma.com>

ดำเนินการพิมพ์โดย

บริษัท พรีเม้า พับบลิชซิง จำกัด

๓๔๒ ซอยพัฒนาการ ๓๐ ถนนพัฒนาการ

แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐

โทร. ๐๒-๗๑๗๕๑๑๑

หนังสือเล่มนี้มีมูลนิธิหลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช จัดพิมพ์ด้วยเงินบริจาค
ของผู้มีจิตศรัทธาเพื่อเป็นธรรมทาน เมื่อท่านได้รับหนังสือเล่มนี้แล้ว กรุณา
ตั้งใจศึกษาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สม
เจตนารมณ์ของผู้บริจาคทุก ๆ ท่านด้วย

คำนำ

หลังจาก ธรรมะโดนใจ เล่ม ๑ และ ๒ คติธรรมสั้น ๆ ซึ่งคัดเลือกมาจากการแสดงธรรมของ หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช ในสถานที่ต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่ในการสะกิดใจให้คนทั้งหลายหันมา รู้ ตื่น เบิกบาน ในชีวิตประจำวันแล้ว หลาย ๆ คนรักษาศีลได้ดีขึ้น มีสมาธิตั้งมั่นขึ้น มีปัญญาเห็นทุกข์ตามความเป็นจริง และรับธรรมะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เพื่อเดินทางให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

ถึงเวลาของ ธรรมะโดนใจ เล่ม ๓ แล้ว ที่จะออกเดินทางเพื่อทำหน้าที่นี้เช่นกัน

ลงมือภาวนาแล้ว ก็ภาวนาให้ต่อเนื่อง จะได้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้จริง

ลูกศิษย์หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ความตาย
เป็นหน้าที่ของชีวิต

เวลาเราเผชิญความพลัดพราก เวลาคนที่เรารัก เวลาพ่อแม่เราจะตาย บางทีเราก็ร้องห่มร้องไห้ ร้องทำไม คนจะตาย

ความตายเป็นหน้าที่ของชีวิต อยากรู้เกิดมาทำไม อยากรู้เกิดแล้วต้องตาย เรามีหน้าที่ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ถ้าเราฝึกใจของเราดี เราเห็นความตายเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดา เป็นธรรมดา ใจไม่หวั่นไหว ใจกล้ารับเรื่อง ไม่ใช่รับเรื่องว่าได้มรดก แต่รับเรื่องในธรรมะ เวลาเราเจ็บเอง เวลาเราจะตายเอง ค่อยไปพิสูจน์เอาว่า จะรอดไม่รอด

เวลาที่จะตาย ครูบาอาจารย์เคยสอนว่า เป็นเวลาทำสงครามใหญ่ ท่านใช้คำว่าเป็นเวลาทำสงครามใหญ่ เพราะสงครามนี้สุดท้ายต้องตาย ศึกครั้งนี้ตายแน่นอน วันหนึ่งต้องทำสงครามใหญ่ เรามีความพร้อมที่จะทำสงครามใหญ่ไหม

ก่อนจะหัดทำสงครามใหญ่ก็ต้องทำสงครามย่อย ๆ ก่อน นี่ฝึก เวลาเราไม่สบาย เวลาเราผิดหวัง เวลาเจอสิ่งที่ไม่ดีในชีวิต บางทีแฟนทิ้งไป เป็นความสูญเสีย สูญเสียแฟนยังไม่เท่าสูญเสียชีวิต สิ่งที่เรารักที่สุดคือชีวิตตัวเอง ไม่ใช่แฟนหรอก ที่รักแฟนเพราะว่ามันเป็นแฟนเรา สุดท้ายก็รักตัวเอง

แต่ก่อนจะถึงจุดที่ทำสงครามใหญ่ เราก็มาเรียนรู้ชีวิตให้มากขึ้น มีสติรู้สึกกาย มีสติรู้สึกใจบ่อย ๆ เราเห็นทุกอย่างผ่านมา แล้วก็ผ่านไป ความสุขผ่านมา แล้วก็ไป ความทุกข์ผ่านมา แล้วก็ไป ความดีความชั่วผ่านมา แล้วก็ไป

เรียนรู้ไปเรื่อย ๆ ความแข็งแรงก็ผ่านไป ความเป็นหนุ่มเป็นสาวก็ผ่านไป ทุกอย่างมาแล้วไปหมด พอใจยอมรับตรงนี้ได้ ใจคลายความยึดถือลง เวลาจะสูญเสียจะทุกข์ไม่มาก

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๐๙๒๖

ที่ใดมีรัก
ที่นั่นมีทุกข์

พระพุทธเจ้าสอน “ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์”

จริง ๆ ท่านสอนทั่ว ๆ ไปนะ ฝรั่งเศสเอาไปเขียนเป็นนิยาย ในพระสูตรก็มี พระนางมัลลิกาเป็นมเหสีองค์หนึ่งของพระเจ้าปเสนทิโกศล เคารพพระพุทธเจ้ามาก วันหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศล ถามพระนางมัลลิกา ว่า พระพุทธเจ้าสอนอะไร พระนางมัลลิกาตอบว่าพระพุทธเจ้าสอนว่า “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” สอนเหมือนในเรื่องกามนิตนี้ละ พระเจ้าปเสนทิโกศลฟังแล้วหงุดหงิดใจ ที่ใดมีรักที่นั่นมีสุขสิ ถ้าพลาดจากที่รักสิถึงจะทุกข์ พวกเรารู้สึกอย่างนั้นไหม ที่ใดมีรักก็ต้องมีความสุขสิ ที่ใดไม่มีความรัก ความรักหนีไปแล้วถึงจะทุกข์ สอนอะไรอย่างนี้ ถ้าพระพุทธเจ้าสอนไม่ผิด พระนางมัลลิกาก็จำมาผิด

ตอนแรก ๆ หลวงพ่อก็ไม่เข้าใจ แล้วก็คิดเหมือนที่พวกเราคิด พลาดจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์ ก็ในบทสวดมนต์ก็มีใช่ไหม ไม่ใช่ว่าที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์ พอเราภาวนาจะรู้ว่าคำว่า “รัก” นี้ไม่ใช่ “Love” รักตัวนี้ก็คือ ตัวโลภะ

ตัวราคะนั่นเอง ความเกาะเกี่ยวของจิต อากาโรที่รักก็คือ
อากาโรเกาะเกี่ยวของจิต รู้สึกใหม่ ความรู้สึกเกาะเกี่ยว

ถ้าความรู้สึกเกาะเกี่ยวเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ภาระทาง
ใจจะเกิด เกิดขึ้นในทันทีนั้นเลย เพราะฉะนั้นถ้ามีรัก
มีความเกาะเกี่ยวขึ้นทางจิตเมื่อไหร่ ภาระทางใจคือ
ความทุกข์ก็เกิดขึ้นในขณะนั้นเลย ถ้าเราเกาะเกี่ยวอยู่ใน
กาย เราก็จะทุกข์เพราะร่างกาย เกาะเกี่ยวอยู่ในจิตใจ
ก็จะทุกข์เพราะจิตใจ เกาะเกี่ยวที่บ้านก็จะทุกข์เพราะบ้าน
เกาะเกี่ยวกับรถยนต์ก็จะทุกข์เพราะรถยนต์ เกาะเกี่ยวกับ
อะไรก็จะทุกข์เพราะอันนั้น ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์ จริง ๆ
เลยนะ

เราไปแปลคำว่ารักว่า “Love” แปลแคบไป รักตัว
นี่คือความเกาะเกี่ยวของจิต ตัวโลภะนั่นเอง ตัวอยาก ตัว
ตัณหามีขึ้นมาเมื่อไหร่ ก็มีภาระมีทุกข์ทางใจเกิดขึ้นทุกที
ไป จะทำลายตัณหา ทำลายราคะตัวนี้ได้ ต้องเห็นความ
จริงในสิ่งที่เราเคยรัก ถ้าเห็นว่าจริง ๆ แล้วมันไม่ดีหรอก

มันก็เลิกรัก เหมือนแต่งงานไปใช้ใหม่ ตอนเป็นแฟนกัน
ต่างคนต่างใส่หน้ากาก ใส่ใหม่ ใครแต่งงานแล้วในห้อง
นี้มีใหม่ ตอนเป็นแฟนกับตอนที่อยู่ด้วยกันไม่เหมือนกัน
รู้สึกใหม่

ตอนเป็นแฟนนั้นมันปลอม ตัวปลอม ต่างคนต่าง
รู้ว่าอีกข้างปลอม แต่มันโง่ ผู้ชายชอบคิดว่าผู้หญิงเมื่อ
แต่งงานแล้วจะไม่เปลี่ยน เป็นตัวปลอมอย่างนี้ตลอดไป
เลย ผู้หญิงก็โง่ รู้ว่าโง่ผู้ชายคนนี้ชั่วอย่างนี้ ๆ แต่คิดว่า
แต่งงานไปแล้วจะไปตัดสันดานมัน ไม่สำเร็จหรอก นี่ก็
โง่ไปอีกแบบหนึ่ง คิดว่าจะเปลี่ยนผู้ชายได้ ผู้ชายก็โง่
คิดว่าผู้หญิงจะไม่เปลี่ยน

มาดูของเรา ภาวนาไป ที่ได้มีรักที่นั่นมีทุกข์จริง ๆ
มีอย่างนั้นจริง ๆ สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าเทศน์ มีนา
ก็ทุกข์เพราะนา มีวัวก็ทุกข์เพราะวัว ถ้ามีขันธ ๕ ก็ทุกข์
เพราะขันธ ๕

ถ้าเห็นทุกข์เห็นโทษ มันก็ปล่อย

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๔๖
ไฟล์ ๕๕๐๖๓๐B

ในโลกนี้ไม่มีอะไร
เป็นที่พึงของเรา
ได้จริง

ในโลกนี้ไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งของเราได้หรอก

อย่างตอนเด็ก ๆ เราพึ่งพ่อพึ่งแม่ พ่อแม่ก็ไม่ให้เราพึ่งตลอดนิรันดร สุดท้ายต้องมาพึ่งเราเสียอีก บางทีก็มาพึ่งลูก เราหาที่พึ่ง พ่อเราอายุเยอะอยากพึ่งลูก มันไม่ให้เราพึ่งหรอก มันก็ไปให้ลูกของมันพึ่ง เราก็ไม่มีที่พึ่ง บางคนก็หวังว่าจะมีชื่อเสียง มีเงินมีทองเป็นที่พึ่ง

หลวงปู่เคยเจอคนแก่ เก็บเงินเก็บทองไว้เยอะเลย ทองเป็นตะกร้าเลย แก่เข้าจริง ๆ ไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร คนข้างบ้านมาหยิบไปหมดเลย ไม่รู้หรอก ไม่เสียตายด้วย เพราะไม่รู้ เอาทรัพย์สิ้นเงินทองเป็นที่พึ่ง พึ่งไม่ได้อีก กระทั่งร่างกายของเรานี้ก็เอาเป็นที่พึ่งไม่ได้ พ่อแก่เฒ่า มันก็ต้องพึ่งคนอื่นเสียอีก พึ่งตนเองก็ไม่ได้ จะไปไหนไม่มีใครเขาจูงเขาอุ้มให้ ก็ค่อย ๆ ถัดไป ถัดไม่ไหวก็นอนจมอึจมฉี่อยู่นั่นล่ะ นี่เราหาที่พึ่งไม่ได้

ฉะนั้นเรารีบชวนขายเอาต้นทุนที่เรามี ทั้งต้นทุนในอดีตชาติและต้นทุนในปัจจุบัน มีเวลาที่ตั้งอกตั้งใจภาวนา ยกกระต๊อบใจของเราขึ้นไป วันหนึ่งเราจะพ้นจากกองทุกข์อันนี้ไป กองทุกข์ตัวร้ายเลยก็คือกายกับใจเราเอง ไม่เห็นอะไรจะเป็นกองทุกข์เท่ากายเท่าใจนี้ ธาตุชั้นนี้ก็มีแต่ทุกข์ทั้งนั้นเลย มาเรียนรู้มันเข้าไป พระพุทธเจ้าสอนวิธีที่จะออกจากทุกข์ไว้แล้ว ออกจากทุกข์ก็คือออกจากธาตุชั้นนี้ พ้นทุกข์ก็คือพ้นจากธาตุชั้นนี้ ดับทุกข์ก็คือความดับสนิทของธาตุชั้นนี้

ของที่ดีที่สุดที่เรารักที่สุด หวงแหนที่สุดก็คือกายนี้ใจนี้ ธาตุชั้นนี้ที่จริงเป็นศัตรูตัวร้ายที่สุดเลย เราเลี้ยงมันมาตั้งแต่เล็ก ๆ เห็นไหม เลี้ยงมันมาถึงวันหนึ่งมันทรยศหักหลังเรา ส่วนใหญ่มันจะมาหักหลังเราตอนเราแก่ตอนเราเจ็บอย่างนี้

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
ณ วัดสวนสันติธรรม วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ภาพลวงตา

ค่อย ๆ ฝึกให้ใจมันอยู่กับเนื้อกับตัว อย่าเร้าร้อนวุ่นวาย
อยู่กับโลก โลกไม่มีอะไร โลกเป็นของอาศัยชั่วคราว

อยู่จนมาถึงวัยขนาดหลวงพ่อนี้ วัยเกษียณ จะรู้
เลยว่าจริง ๆ มันเป็นอย่างนั้น ตอนเป็นนักเรียนนักศึกษา
แย่งกันเรียน แย่งกันทำงานทำ เรียนจบ พวกหลวงพ่
เรียนรัฐศาสตร์ ตอนเรียนก็อยากไปเป็นผู้ว่ากัน สอบแข่ง
ไปเข้ากระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง หลวงพ่
ไม่เอาด้วย ดูแล้วไม่น่าเลื่อมใส ไม่รู้จะแย่งอำนาจไปทำ
อะไร ตอนยังอยู่ในอำนาจแต่ละคนก็ใหญ่ ไปไหนคนก็
เรียกท่าน มีอำนาจ มีชื่อเสียง มีคนนับถือ คนมาเยี่ยม
เขาก็ต้องมีของมาให้ ทุกอย่างมาหมดเลย

พอเกษียณโครมลงไปไม่มีใครสนใจแล้ว เป็นตาแก่
ชื่อเสียงเกียรติยศ ทรัพย์สินเงินทอง ตำแหน่งหน้าที่ เป็น
ภาพลวงตาทั้งหมดเลย แย่งกันแทบตาย จนอายุ ๖๐
แล้วก็พบว่าสิ่งที่ทุ่มเทมาตลอดชีวิตหายไปแล้ว แล้วชีวิต
ที่เหลือจะอยู่กับอะไร ไปเจอรุ่นเดียวกันที่เขาเกษียณ

หลวงพ่อกับเทศน์ไปเห็น จ้อยเลย จ้อง...

น่าสงสาร เพราะเขาแย่งภาพหลวงตากัน ของจริง
มันไม่มี ไปแย่งของปลอม แล้วคิดว่าของปลอมเป็นของ
จริง ไม่รู้ว่าของจริงมีอยู่ในใจเรานี่เอง ธรรมะนี้เอง
ธรรมะใครก็แย่งเราไปไม่ได้ ไม่มีเกษียณ ไม่มีวันหมด

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๐๘๒๖

ทุกอย่างชั่วคราว

ทุกอย่างทั้งความสุขทั้งความทุกข์มาแล้วก็ไปเหมือน ๆ กันหมด ถ้าใจยอมรับได้ว่าความทุกข์ก็เป็นของชั่วคราวเหมือนกัน เวลาที่มีความทุกข์ขึ้นมา ใจไม่กังวล ใจเข้มแข็ง เผชิญกับทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างเข้มแข็ง

ปรากฏการณ์ในชีวิตเรา ดูว่ามีมากมาย เอาเข้าจริงก็ไม่มีอะไรเท่าไร ปรากฏการณ์ที่กระทบกระเทือนเรา ก็คือความพลัดพรากจากสิ่งที่เราชอบ การเจอสิ่งที่เราไม่ชอบ หวังแล้วก็ไม่ได้อย่างที่หวัง อยากรแล้วไม่ได้ อยากรที่อยาก มีอยู่ไม่เท่าไร

เรื่องราวที่สำคัญ ๆ ในชีวิตเรา เข้ามากระทบจิตใจเรา ถ้ามันรู้ความจริงว่าทุกอย่างชั่วคราว ความทุกข์ตรงนี้มันจะหายไป สติปัญญามันแก่กล้าขึ้นไปอีก ถึงวันหนึ่งมันรู้ความจริงที่ลึกซึ้งประณีตที่สุดเลย คือตัวจิตนี้ล่ะ คือตัวทุกข์ ตัวนี้ยากที่สุดเลย ถ้าเห็นว่าจิตเป็นตัวทุกข์ได้ จิตจะปล่อยวางจิต จิตปล่อยวางจิตตัวเดียว จิตก็ปล่อยโลกทั้งโลกเลย เพราะว่ามันเป็นศูนย์กลางของโลก

สภาวะที่จิตปล่อยวางจิตไปแล้ว เป็นความสุขที่
ไม่มีอะไรเหมือน เป็นอิสระ ไม่มีอะไรมากระทบกระทั่ง
ได้ ไม่มีอะไรเข้ามาปรุงแต่งได้ ทั้งดี ทั้งชั่ว ทั้งอะไร
ทุกสิ่งทุกอย่าง

สิ่งเหล่านี้มีจริง ๆ กำลังรอคนจริงที่จะไปเห็น

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๕๔
ไฟล์ ๕๘๐๔๑๗B

รู้เท่าทันกิเลส
ดีที่สุด

จิตเป็นธรรมชาติรู้ ถ้ามันมีสมาธิ บางทีมันก็รู้โน่นรู้นี้ เหมือนกัน ไม่ใช่เรื่องประหลาดอะไร เป็นเรื่องธรรมดา แล้วก็ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์ด้วย ความรู้ความเห็น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ การรู้การเห็น เห็นอดีต เห็นอนาคต เห็นผี เห็นเทวดา เห็นอะไรนี่ สู้เห็นกิเลสในปัจจุบันนี้ไม่ได้

เพราะเราเห็นจิตเห็นใจของเราอยู่ในปัจจุบันนี้ เรา จะพ้นทุกข์สักวันหนึ่ง ถ้าเราเห็นของข้างนอก เห็นกระทั่ง นิमितพระพุทธรูปเจ้า เห็นครูบาอาจารย์ ไม่ได้เป็นไปเพื่อ ความสงบระงับเลย เป็นไปเพื่อความมักใหญ่ใฝ่สูง เพื่อ ความอวดดีอวดเก่งด้วยซ้ำไป ฉะนั้นย้อนกลับมาดูเท่าทัน จิตใจของตัวเอง

รู้เท่าทันกิเลสไป ดีที่สุดเลย เราจะได้ของดีของ วิเศษ ส่วนเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ไม่ใช่ของดีของวิเศษ

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๐
ไฟล์ ๕๘๐๗๓๐B

บารมี
เป็นสิ่งที่ต้องสร้าง
ขึ้นมา

ศีลต้องรักษา จิตต้องฝึก ปัญญาต้องหัดเจริญ แยกรูป
นาม แล้วดูรูปนามแสดงไตรลักษณ์ เราสะสมอย่างนี้
เรื่อย ๆ ไป ความดีทั้งหลาย มีโอกาสทำก็ทำ พลังของ
จิตจะแก่กล้าขึ้นเรื่อย ๆ จิตคนที่มีบารมีเต็ม ดูง่าย
มันจะมีพลัง

พวกเรารู้สึกตัวใหม่ บางวันเราบ๊อแป๊ะเต็มที นี่พวก
ไม่มีบารมี ระทดระทวยมาหาหลวงพ่อกัน อดอยากได้กำลังใจ
ทำไมไม่ภาวนา ขอบขอโน่นขอนี่ ไม่ใช่ลูกศิษย์ชุก ต้อง
สู้เอาเอง จะมาขอโน่นขอนี่ขอพร บางคนก็มาขอพลัง
ทำไมไม่ทำเอาเอง สร้างด้วยตัวเอง ไม่งั้นไปไม่รอด
หรือบางคนแ่งกว่านั้น ขอให้ดูสภาวะให้ ถ้าคนสอนสอน
ให้ดูสภาวะเอง ใช้ได้ แต่ไปดูสภาวะแทนเขา ใช้ไม่ได้
เหลวไหลทั้งอาจารย์ทั้งลูกศิษย์เลย อย่างนั้นภาวนาไม่
ขึ้นหรอก ชี้แจง แล้วก็อ่อนแอ ต้องหัดดูเอง บารมีเป็น
สิ่งที่จะต้องสร้างขึ้นมาก ลองไปดูบารมีมี ๑๐ ข้อ ค่อย ๆ
สะสมไป ไม่เคยถือศีลก็ถือชะบ้าง อย่างอาฆาตคนก็อภัย
ชะบ้าง นี่ก็ทานบารมี สารพัดเลย เนกขัมมบารมี มีใหม่

วัน ๆ หนึ่ง คิดแต่จะหาอะไรที่เพลิดเพลินพอใจในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส เพลินอย่างเดียว เคยคิดจะงดจะเว้นบ้างไหม

ถ้าคิดงดคิดเว้นบ้างก็ได้เนกขัมมบารมี แรก ๆ ก็ได้ น้อย ๆ หน่อย อ่อน ๆ ถ้าบารมีแต่ละตัวถึงเต็มทีขึ้นมา มันจะถึงจุดที่ว่ายอมตายเพื่อธรรมะ อันนั้นเป็นบารมีที่เต็มแล้ว เต็มระดับที่จะข้ามโลกเลย

แต่ของเรา ถ้าชั้นโสดาบัน ไม่ต้องถึงขนาดนั้น บารมีไม่ได้ใช้มากขนาดนั้น แต่ว่าต้องฝึก ต้องสะสมเอา

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๐
ไฟล์ ๕๘๐๗๓๐C

ความโง่ของราษฎร

ธาตุรู้ก็ทำหน้าที่รู้ แต่ธาตุรู้มันโง่ คิดว่ามันเป็นเจ้าของ
ทุกสิ่งทุกอย่างได้ เข้าไปแทรกแซง พยายามยึดร่างกาย
พยายามยึดในความสุข พยายามยึดในความดี แต่บางคน
ก็ยึดในความชั่ว พอใจในความชั่ว อย่างบางคนโกรธ แล้ว
ภูมิใจที่ได้โกรธ เคยเป็นใหม่ รู้สึกเท่ โกรธแรงดี เท่

ธาตุรู้มันยึดอะไรไม่ได้หรอก แล้วเราก็สั่งอะไรมัน
ไม่ได้สักอย่างเลย สุดท้ายเวลาตายมันจะไปสุคติหรือไป
ทุคติ ยังเลือกไม่ได้เลย ทำอะไรไม่ได้สักอย่าง

ธาตุรู้มันไม่ฉลาด มันคิดว่ามันเป็นตัวเอง มันเป็นตัว
ตัวเรา แล้วก็เลยมีของเรา มีความสุขของเรา ความทุกข์
ของเรา ความดีของเรา ความชั่วของเรา มีร่างกายของ
เรา ค่อย ๆ ขยายออกมา พอมีร่างกายของเรา ก็มีพ่อ
แม่ของเรา มีพี่น้องของเรา มีบ้านของเรา มีเพื่อน
ของเรา ค่อย ๆ ขยายออกไป มีเก้าอี้ของเรา มีตำแหน่ง
นี้เงินทองของเรา ขยายออกไปเรื่อย ๆ มันมาจากโง่ตัว
เดียวเอง จริง ๆ มันเป็นเจ้าของอะไรไม่ได้ มันทำหน้าที่

ได้แค่รู้ แต่มันโง่ มันเที่ยวไปยึดโน่น ยึดนี่

คล้าย ๆ เราเห็นคนอื่นมีสมบัติ เราอยากได้สมบัติ
เขา แล้วมันก็ไม่ได้ ใจตัวธาตุนี่มันโง่ มันจะเอาสมบัติ
ของโลกมาเป็นสมบัติของมัน ร่างกายเป็นสมบัติของโลก
มันก็ว่าสมบัติของมัน สุดท้ายมันก็ต้องคืนเจ้าของ ความ
สุขความทุกข์ มันก็เป็นสมบัติของโลก มันมาแล้วมันก็ไป
ธาตุนี่จะเอาความสุขไว้ก็เอาไว้ไม่ได้ สุดท้ายก็ต้องคืน
เจ้าของ คืนโลกไป เพราะตัวมันเองก็เป็นแค่สมบัติของ
โลกเท่านั้น

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๑
ไฟล์ ๕๘๐๘๑๕

การภาวนา
เว้นวรรคไม่ได้

เหลืออีกไม่กี่เดือน สิ้นปีอีกแล้ว เวลาผ่านไปเร็วมาก ยิ่งแค่นี้รู้สึกปีหนึ่งยิ่งไวมากเลย เพราะมันเหลือน้อย ตอนเด็ก ๆ รู้สึกเวลาเหลือเยอะ กว่าที่จะผ่านปีหนึ่งนาน อายุเยอะขึ้น แปปนึงก็ปีหนึ่งแล้ว

ทีนี้ถ้าเราไม่มีคุณงามความดีติดตัวไว้ ก็ไม่ทันเพื่อนเขา เสียไปปีหนึ่ง

คน ๒ คน ถ้าภาวนาพร้อม ๆ กัน คนหนึ่งทำต่อเนื่องไม่หยุด คนหนึ่งทำ ๆ หยุด ๆ ผ่านไปปีหนึ่ง ความต่างมันก็มี อาจจะไม่ชัดมาก พอผ่านหลาย ๆ ปีต่างกันมากเลย

คนที่ภาวนารุ่นหลวงพ่อก็มีอยู่หลายคน ไม่ทันหลวงพ่อ เพราะหลวงพ่อกาวนาไม่เลิก ทำไม่เลิก อย่างหลวงพ่อก็สอนพระลูกวัด ว่าการภาวนาเว้นวรรคไม่ได้ มันเหมือนเราพายเรือทวนน้ำ เว้นวรรคเมื่อไหร่ เรือถอยหลังทุกทีเลย เพื่อนเขาไปเรื่อย ๆ ไปช้า ๆ ค่อย ๆ ไป

เขาไม่หยุด ของเรา ไป ๆ หยุด ๆ สักพักเดียว เขาก็หาย
ลับสายตาไปแล้ว เราก็หมดแรงลอยตามน้ำไป ไม่มีแรง
จะพายต่อ

เพราะฉะนั้นการภาวนา จะมาเว้นวรรคไม่ได้หรอก
ถ้าจะเอามรรคเอาผล ถ้าจะเอาแค่สร้างบารมี หวังว่า
ชาติต่อ ๆ ไป ค่อย ๆ ไปสะสมเอา อย่างนั้นก็ไปได้ อย่าง
นี้ใช้เวลานาน บางทีก็หลาย ๆ พระพุทธเจ้า

แต่ถ้าว่าหวังว่าชาตินี้จะเอามรรคเอาผล ภาวนา
แล้วก็เว้นวรรค ไม่ได้กินหรอก

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
ณ วัดสวนสันติธรรม วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

กินข้าววัดเหลือ

โยม: เวลาหนูดักข้าวที่วัด หนูจะตะกละมาก แล้วบางที
มันก็กินไม่หมด อะไรอย่างนี้ หนูจะติดหนี้สงฆ์ไหม

หลวงพ่: ถ้ากินด้วยโลภ ไม่ว่าจะเป็พระหรือโยม ก็ติด
(หนี้) ทั้งนั้นละ เมื่อก่อนหลวงพ่อยู่สวนโพธิ์ หลวงพ่
ดักข้าวเอง เตียนนี้ไม่ได้ดักเอง เพราะว่หลวงพ่เอาเวลา
ดักข้าว ไปทำงานอื่นที่ได้ประโยชน์เยอะกว่า ช่วงที่หลวง
พ่ดักข้าวเอง ไม่เหลือสักเม็ด ใครจะรอกันบาตรเทรอ
เหลือแต่บาตรเปล่า ๆ เราพ่อดีของเรา ดูสิแค้ไหนพ่อดี
อย่าไปเหลือทิ้ง เพราะว่อาหารเหลือนี้ เขาส่งไปให้คน
ที่จน ๆ นะ

โยม: มันดูไม่ทันค้ะ

หลวงพ่: ไม่เป็นไร เป็นหนี้ไปก่อน ค้อย ๆ รู้เอา พระ
ก็เป็น อย่างพระไปบิณฑบาต จิตใจไม่มีบุญมีกุศลก็เป็น
หนี้ ฉะนั้นปกติก่อนพระจะไปบิณฑบาต จะภาวนากัน
ก่อน นั่งสมาธิ เดินจงกรม อะไรอย่างนี้ให้จิตเป็นกุศล

เวลาเดินไปบิณฑบาตต้องจิตเป็นกุศล ถ้าจิตเป็นอกุศล
เอาอะไรไปให้โยม ไปกินของเขาข้างเดียว บาป เป็นหนี้
อยู่ที่ใจเรา ถ้าเรารู้สึกว่าเรากินข้าวเหลือไม่เหมาะสม
ไม่ควร เราก็ค่อย ๆ ลดลง ตั้งใจไว้ต่อไปจะระวัง บาป
มันก็น้อยหน่อย เพราะรู้ว่าไม่ดี เวลาทำบาป แล้วรู้ว่าไม่
ถูกต้อง บาปเบาบาง ถ้าคนทำบาป แล้วมีมีจิตวิญญู
ประกอบ เป็นบาปรุนแรง ฉะนั้นเรารู้ว่านี่ไม่ถูก รู้ผิดชอบ
ชั่วดี เป็นบาปไม่มากหรอก

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
ณ วัดสวนสันติธรรม วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ไม่ร่ายทรัพย์ไม่เป็นไร
ร่ายด้วยศีล
ด้วยธรรมดีกว่า

ถ้าเรามีศีล สมาธิเกิดง่าย คนมีศีลจิตใจจะเรียบร้อย เพราะว่ามันจัดระเบียบกายวาจาไว้แล้ว กายวาจาได้รับการจัดระเบียบให้ดี จิตใจมันก็สงบง่าย อย่างคนไม่มีศีล คิดจะฆ่าเขา คิดจะทำลายเขา จิตใจฟุ้งซ่าน คิดจะลักเขา ขโมยเขาจิตใจฟุ้งซ่าน คนมีศีลแล้วก็มีธรรม ไม่ใช่มีศีลอย่างเดียว ถ้ามีศีลจริง ๆ จะมีธรรมด้วย

อย่างไม่คิดเบียดเบียนใคร จิตใจที่เมตตากรุณา ก็จะเกิดขึ้นด้วย แต่ไม่ฆ่าสัตว์ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความเมตตากรุณา ก็เกิดง่าย แต่ไม่ลักทรัพย์จะเกิดความเสียสละ รู้จักให้ทาน ไม่ประพฤตินิโคตติในกามจะรู้จักสันโดษในกาม มีข้อดี ไม่ยอมผิดศีลมุสาวาท จะได้ธรรมะคือสัจจะขึ้นมา มีศีลก็มีธรรม ได้ธรรมได้ของดีขึ้นมาด้วย จิตใจจะได้รับความสงบ ได้ความสุขขึ้นมา จิตใจจะสงบง่าย คนทุศีล จิตใจไม่สงบ วุ่นวาย คิดอย่างเดียว จะทำร้ายคนอื่นอย่างไร จะขโมยคนอื่นอย่างไร ฉะนั้นเรามีศีลเป็นพื้นฐาน จำเป็นอย่างยิ่งเลย มนุษย์ยุคนี้เลวทรามต่ำช้าสุดขีดแล้ว เพราะไม่มีศีลมีธรรม เลวมาก โทกหกหลอกลวงกัน

เต็มบ้านเต็มเมือง เอาผลประโยชน์อย่างเดียวเลย

พวกเราอย่าเอาอย่างเขา เขาอาจจะรวย แต่เขา
ไม่มีความสุขหรอก เราไม่รวยไม่เป็นไร แต่เรามีศีลไว้ เรา
รวยด้วยศีลด้วยธรรมดีกว่า เราได้รับสาระแก่นสารที่แท้จริง
ในชีวิตของเราเอง

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
ณ วัดสวนสันติธรรม วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

บุญที่ยิ่งใหญ่

ทอดกฐินก็เป็นทาน ทานอย่างหนึ่งเท่านั้น ก็ได้บุญเหมือนกัน ฟังแล้วใจฟ่อใหม่ เรามีของที่ดีกว่า มีศีลก็ได้บุญเยอะกว่า มีสมาธิก็ได้บุญเยอะกว่าศีลอีก มีปัญญาก็เป็นบุญใหญ่ บุญทั้งหลายพาให้เรา วนเวียนอยู่ในวัฏฏะนี้แหละ แต่เวียนไปแบบมีความสุขหน่อย บุญที่เกิดจากการเจริญสติปัญญา เป็นบุญที่พาเราข้ามวัฏฏะ มีความสุขที่มหาศาล

พวกเราค่อย ๆ พัฒนาตัวเองไป ทำกุศลต่าง ๆ ให้ถึงพร้อม ทาน ศีล ภาวนาทำไป ช่วยเหลือคนที่สมควรช่วย ค่อย ๆ ฝึก บุญที่ใหญ่ที่สุด คือทำความเห็นถูกต้องให้เกิดขึ้น สร้างสัมมาทิฐิขึ้นมา

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๑๐๘A

สัมมาสมาธิ

มีความเพียร มีสติ ระลึกรู้รูปนามทั้งหลายไป แล้วถ้าจิต
เกิดยินดียินดีร้ายขึ้นมา รู้ทัน ทันทีที่รู้ทัน ความยินดี
ยินดีร้ายดับลง สัมมาสมาธิจริง ๆ ก็เกิดขึ้น

ฉะนั้นสมาธิในสติปัฏฐานเนี่ย ไม่ใช่แค่เข้าฌาน จุด
สำคัญของสมาธิในสติปัฏฐานคือความเป็นกลาง ตั้งมั่น
อย่างเดียวไม่ได้ ต้องเป็นกลางด้วย ไม่หลงยินดี ไม่หลง
ยินดีร้าย

เวลายินดี อะไรเกิดขึ้น จิตกระเพื่อมใหม่ ยินดี
จิตกระเพื่อม เสียสมาธิ เวลากระทบสิ่งที่ไม่ชอบใจ
จิตยินดีร้าย จิตกระเพื่อมใหม่ เวลาความยินดีเกิดขึ้น
จิตกระเพื่อม ก็เสียสมาธิไป

พอจิตไม่มีความยินดียินดีร้าย จิตไม่กระเพื่อมขึ้น
กระเพื่อมลง จิตทรงสมาธิอยู่ เจริญสติปัฏฐานไป ใน
ขณะนั้นกำลังมีความเพียรแผดเผากิเลสอยู่ ในขณะนั้น
ศีลก็ดี สมาธิก็ดี ขณะนั้นก็ดำรงอยู่ ขณะนั้นก็เห็นถูก

นี่องค์มรรคมันค่อย ๆ ประมวลตัวเข้ามา สุดท้ายอาศัย
กำลังของสมาธินั่นล่ะ พอเราเจริญทุกสิ่งทุกอย่างไปได้
ที่แล้ว คือ สมาธิ ปัญญารวมตัวกัน รวมด้วยอำนาจของ
สมาธิ อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ รวมลงในจิตดวง
เดียวกัน ในขณะเดียวกัน ในขณะเดียวเลย ในที่เดียวกัน
คือที่จิตด้วยกำลังของสัมมาสมาธิ

ฉะนั้นสัมมาสมาธินี้ ท่านเทียบเหมือนภาชนะ เป็น
ที่รองรับองค์มรรคทั้ง ๗ ที่เหลือให้ประชุมลงที่เดียวกัน
ในขณะจิตเดียวกัน คือประชุมลงที่จิต

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๐๓๑

จะเอาแก่นไม้
ก็ต้องอาศัย
เปลือกด้วย

ไม่มีใครสั่งจิตให้บรรลุบรรคผลนิพพานได้ จิตบรรลุของ
จิตเอง เมื่อศีล สมาธิ ปัญญา นี้ แก่รอบพอ จะต้องสะสม
ท่านบอกว่าไม่เอาศีลเป็นเป้าหมาย ไม่เอาสมาธิ ไม่เอา
ปัญญา แต่ต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่ไม่เอาเลย เพียงแต่
ว่าไม่เอามาเป็นเป้าหมาย

บางคนฟังหลวงพ่อบอกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา
เป็นสะเก็ดไม้ เป็นเปลือกไม้ เป็นกระพี้ไม้ นั้นแสดงว่าไม่
ต้องเอา จะเอาวิมุตติ อยากรหลุดพ้นอย่างเดียวไม่หลุด
หรอก ต้นไม้จะมีแก่นขึ้นมาได้ ต้องมีใบไซ้ไหม มีกิ่ง
มีเปลือก มีกระพี้ ไม่อย่างนั้นจะมีแก่นขึ้นมาได้อย่างไร

เราจะภาวนาให้เกิดวิมุตติ เราก็ต้องมีเปลือกพวก
นี้ ศีล สมาธิ ปัญญา ต้องอบรมไปเรื่อย ให้แก่รอบ แต่
ไม่ใช่เป้าหมาย มันคือเครื่องมือ เครื่องมือกับเป้าหมาย
ไม่เหมือนกัน อย่างเป้าหมายของหมอดูต้องรักษาโรคให้
ได้ แต่หมอดูมีเครื่องมือเยอะแยะเลย ถ้าหมอดูคนนี้เป็นหมอดู
พิกลพิการทางจิตใจ จะซื้อเครื่องมือมาเยอะแยะเลย แต่คนไข้

จะอยู่หรือจะตายไม่สน ขอให้ได้ใช้เครื่องมือ อย่างนี้ก็ไม่
ไหวใช่ไหม เรียกว่าผิดเป้าหมายแล้ว อย่างนั้นเป้าหมาย
เราจริง ๆ คือการหลุดพ้นนะ แต่เครื่องมือต้องสะสม ศิล
สมาธิ ปัญญา ต้องสะสมไปเรื่อย

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
ณ วัดสวนสันติธรรม วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ทำเหตุกับผล
ให้ตรงกัน

การปฏิบัติจริง ๆ ไม่ยากเลย รู้จักทำเหตุกับผลให้มันตรงกัน อย่างเราต้องการความสงบ เราก็อย่าไปฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านเป็นกิเลส กิเลสมันแพ้สติ ฉะนั้นเราอยากให้มีสมาธิ สงบเข้าสู่สมาธิ อาศัยสติรู้ทันความฟุ้งซ่าน รู้ทันนิเวรณ ศัตรูของสมาธิเรียกว่านิเวรณ เครื่องกันทำให้จิตไม่มีสมาธิ นิเวรณก็เป็นกิเลส เมื่อใดมีสติ เมื่อนั้นไม่มีกิเลส หลักง่าย ๆ แค่นี้เอง ก็อย่าไปฟุ้งมัน ฟุ้งก็รู้ว่าฟุ้งไป จิตก็หายฟุ้ง จิตหายฟุ้งจิตก็มีสมาธิ ทำเหตุกับผลให้ตรงกัน

ถ้าอยากจะให้จิตสงบ ก็ฟุ้งซ่านหนักกว่าเก่าอีก “ทำอย่างไรจะสงบ ทำอย่างไรจะสงบ” คิดหนักกว่าเก่าอีก ก็เลยยิ่งฟุ้งใหญ่ พวกภาวณาแล้วก็ไม่ยอมสงบซักที มัวแต่คิดว่าทำอย่างไรจะสงบ แทนที่จะรู้ว่ากำลังฟุ้งซ่านอยู่ ถ้ารู้ว่ากำลังฟุ้งซ่านอยู่ สงบเลย ถ้ารู้จักวิธี ไม่ยากอะไรหรอก

ทำอย่างไรจิตจะตั้งมั่น ก็อย่าไหลไปสิ จิตไหลไป
ก็จิตฟุ้งซ่านอีกแหละ รู้ทันมัน มันไหลแล้วรู้ ไหลแล้วรู้
มีสติรู้ทัน มันก็ไม่ไหล ทีนี้มันัวแต่คิดว่าทำอย่างไรจะไม่
ไหล คิดมาก ก็แค่รู้ว่ามันไหล แค่รู้ว่ามันไหล มันก็เลิก
ไหลของมันเอง

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๑๒๘B

วันพ่อ

วันพ่อมาวัดก็ดี หาพ่ออย่างในหลวง หายาก อายุท่าน ยืน หลวงพ่อรุ่นลูกท่าน หลวงพ่อ ๖๐ กว่า ตอนเกิดมาก็เห็นท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดินอยู่แล้ว ท่านก็เป็นมาจนเราแก่เลย ท่านอยู่ได้นาน สร้างความดีมามาก คนที่ทำอะไรเพื่อคนอื่นได้ขนาดนี้ไม่ธรรมดา

ครูบาอาจารย์บอกว่าท่านเป็นพระโพธิสัตว์ หลวงพ่อไม่รู้หรอกอดีตท่านจะเป็นใครมา อนาคตท่านจะเป็นพระพุทธเจ้าหรือเปล่า หลวงพ่อก็ไม่รู้ด้วยหรอก แต่รู้ว่าปัจจุบัน ท่านไม่มีใครเหมือน ดีที่สุดที่เห็น คนซึ่งมีอำนาจในบ้านในเมืองเรานี่ เป็นที่พึ่งไม่ได้เลย ก็เห็นท่านอยู่องค์เดียวนี่ล่ะ

ท่านอายุเยอะ ไม่ค่อยสบาย บางคนเริ่มปรามาสว่าท่านไม่สบาย ทำอะไรก็ไม่ได้ ลืมคิดไป อย่างพ่อแม่เราเลี้ยงเรามาจนโตแล้ว พ่อพ่อแม่เราแก่แล้วก็ไปปรามาสพ่อแม่ ก็อกตัญญูล่ะ

หลวงพ่อกับเห็นมานาน ตั้งแต่สมัยไหน ๆ เวลาบ้านเมืองวุ่นวาย ได้ท่านนี่ละ เข้ามาจัดการช่วย ตอน ๑๔ ตุลา ท่านก็เป็นคนจัดการ ช่วยให้คลี่คลาย

นักศึกษาถูกไล่ยิง ตกลงไปใคุสวนจิตรฯ ปีนรั้ว ท่านก็ให้เปิดประตูสวนจิตรฯ ตอนนั้นหลวงพ่อกับเป็นนักศึกษาอยู่ ท่านก็เปิดประตูให้ ให้ข้าวกินด้วย หลายยุคหลายสมัย รอดมาได้

เมื่อก่อน คนบ้านนอกไม่มีใครสนใจ ท่านก็สนใจเข้าไปพัฒนา ไปช่วย คนที่ทำงานมาตลอดชีวิตขนาดนี้ ไม่ยกย่อง ก็ไม่รู้จะไปยกย่องใครแล้ว

วันนี้เราฟังธรรม มาทำบุญทำทาน มาฟังธรรม เจริญสติกัน หายใจออกรู้สีกตัว หายใจเข้ารู้สีกตัว เคลื่อนไหว ยืน เดิน นั่ง นอน รู้สีกตัว ใจมีสมาธิ ใจเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เห็นร่างกาย เห็นจิตใจ ไม่ลืมนั่น นี้มีสมาธิ ได้บุญตรงนี้ก็คิดถึงท่าน ขอให้ท่านมี

ส่วนแห่งบุญของเราด้วย หรือเราสามารถมากกว่านั้น เราแยกอุปนามได้แล้ว เราเห็นอุปนามแสดงไตรลักษณ์ได้ เราทำวิปัสสนา เป็นบุญใหญ่กว่าสมาธิเสียอีก บุญของการเจริญปัญญาเป็นบุญสูงที่สุด

พวกเรลองรู้สึกสิ ภายกับใจคนละอันกัน รู้สึกใหม่ ร่างกายไม่ใช่ตัวเรา ร่างกายเป็นสิ่งที่ใจไปรู้เข้า ขณะนี้จิตใจเราสุขหรือจิตใจเราทุกข์ ดูออกใหม่ เห็นใหม่่ว่า ความสุขความทุกข์ที่กำลังปรากฏอยู่ ไม่ใช่ใจเราหรอก เป็นสิ่งที่ใจเราไปรู้เข้า ดูออกใหม่ เห็นใหม่ว่าความรู้สึก สุข ความรู้สึกทุกข์ไม่คงที่ สุขมาก แล้วก็ลดลง ๆ ก็เป็นอุเบกขา ความทุกข์ พอเราไปรู้ก็ลดลง ๆ ก็เป็นอุเบกขา ความสุขเหมือนคลื่นสูงขึ้นไป ความทุกข์เหมือนน้ำที่ยุบลงบนคลื่น สูงบ้างต่ำบ้าง จิตที่อุเบกขาเป็นจิตไม่มีคลื่น มีลม ราบเรียบ สบาย ดูออกใหม่ว่าความสุขความทุกข์ไม่คงที่ นี่คือการเจริญปัญญา เราเจริญปัญญาแล้วเป็นบุญเป็นกุศล นึกถึงพระเจ้าอยู่หัว ให้ท่านมีส่วนแห่งบุญนี้ด้วย

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๒๐๕B

สมบัติที่ข้ามภพ
ข้ามชาติ

เรียนรู้อยู่ในกาย เรียนรู้อยู่ในใจ อย่าสนใจคนอื่นเลย เสียเวลา ไม่นานทุกคนก็ตายจากกัน เราไม่ต้องไปเฟื่องโทษคนอื่น ไม่ต้องไปหลงเขา ไม่ต้องไปเฟื่องโทษเขา เราฝึกของเราไป ไม่นานทุกคนก็ตาย จากกันหมด ทุกคนน่าสงสารเหมือนกันหมด ฉะนั้นดูของเรา ถ้ามองคนอื่นก็มองด้วยความรู้สึกเมตตา ด้วยความรู้สึกเป็นมิตร เป็นเพื่อนร่วมทุกข์กัน แล้วใจเราจะร่มเย็นเป็นสุข ใจเราจะค่อย ๆ เจริญองงามขึ้นเรื่อย ๆ ถึงวันหนึ่งธรรมะก็มาสู่ใจเรา เมื่อใจได้ธรรมะมาแล้ว จะรู้ว่าเป็นของที่มีค่าที่สุดเลย

ของอื่นที่เราได้มา เพื่อที่จะเสียไป ได้บ้านมา วันหนึ่งก็เสียบ้านไป อาจจะต้องขายไป ถูกยึดไป ไฟไหม้ไป หรือเราตายไป ก็เสียไปให้คนอื่น มีอะไรก็เพื่อจะสูญเสียไป มีธรรมะจะได้ของดีของวิเศษติดตัวจริง ๆ เลย เป็นสมบัติที่ติดตัวจริง ๆ ข้ามภพข้ามชาติเลย

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๓
ไฟล์ ๕๙๐๑๐๑B

คนเราลงกันด้วยธาตุ

ถ้าไม่มีคนซึ่งดีกว่าเรา หรือเสมอกับเรา พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าไปคนเดียวดีกว่า เดินคนเดียวดีกว่า ถ้าไม่มีคนที่ดีเหมือน ๆ กับเรา หรือดีกว่าเรา เพราะถ้าเราคบกับคนชนิดไหน เราจะกลายเป็นคนแบบนั้น

ในสมัยพุทธกาลก็มี พวกพระท่านเดินจงกรมกันเป็นกลุ่ม ๆ อยู่ในวัด พระพุทธเจ้าท่านก็ชี้ให้ดู ภิกษุกลุ่มนั้นเดินตามพระสารีบุตรอยู่ พระสารีบุตรเดินจงกรมก็มีพระกลุ่มหนึ่งเดินอยู่กับพระสารีบุตร พระพุทธเจ้าบอกพระพวกนี้ชอบปัญญา ชอบการเจริญปัญญา อีกพวกหนึ่งเดินตามพระโมคคัลลานะอยู่ พระพุทธเจ้าก็ชี้ ภิกษุเหล่านี้ชอบมฤตธี พวกหนึ่งเดินตามพระอนูรุทธ ท่านก็ว่าภิกษุเหล่านี้ชอบทิพยจักขุ ชอบอยากรู้ใครตายแล้วไปเกิดที่ไหน อะไรอย่างนี้ พวกหนึ่งเดินตามพระเทวทัตตามหลายองค์ พระพุทธเจ้าก็ชี้ ภิกษุเหล่านี้ปรารถนาลามก ตั้งแต่เทวทัตยังไม่ได้แตกคอกับพระพุทธเจ้าเลย ท่านชี้เลย ภิกษุพวกนี้ปรารถนาลามก

แล้วท่านพูดอยู่กับใคร พระพุทธเจ้าพูดกับภิกษุใช้
ใหม่ ภิกษุพวกนี้ปรารถนาอะไร มาอยู่กับพระพุทธเจ้า
ท่านบอกว่า คนลงกันด้วยธาตุ หมายถึงมีธาตุที่ดี มันก็
ไปรวมกับธาตุที่ดี มีธาตุที่ชั่ว ก็รวมกับกลุ่มที่ชั่ว ๆ ถ้า
ข้ามกลุ่มกันเลยวุ่นวาย ไม่เสมอกันด้วยศีลด้วยธรรม
วุ่นวาย ท่านบอกว่าถ้าเราจะไปไหนมาไหน หาคนที่ดีกว่า
เราหรือเสมอกับเราเดินคู่กับเราไม่ได้ ไปคนเดียว

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช
วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๑๓
ไฟล์ ๕๙๐๑๐๒B

เราไปยึดคนอื่น
ยึดสิ่งอื่น
ก็เพราะเรายึดตัวเอง

เราไปยึดคนอื่น ยึดสิ่งอื่นก็เพราะเรายึดตัวเอง อย่างเรา
ยึดว่านี่สามีเรา ก็เพราะว่ามันมีเรา เรายึดเรา นี่ภรรยา
เรา นี่ก็เราอีก นี่ลูกเรา ก็เราอีก นี่บ้านเรา เห็นไหมมัน
มีเราตลอดเลย เพราะจริง ๆ แล้วมันยึดตัวเรา ที่นี่สิ่งที่
จิตไปยึดเข้าล้วนแต่เป็นของแปรปรวนตลอดเวลา

ร่างกายนี่ก็เป็นของแปรปรวน ความรู้สึกนึกคิด
ในจิตใจก็เป็นของแปรปรวน ความสุขก็เป็นของแปรปรวน
ความทุกข์ก็เป็นของที่แปรปรวน ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยน
ตลอดเวลา เราไปยึดถือสิ่งที่แปรปรวน เราฝากชีวิตจิตใจ
ไว้กับสิ่งที่แปรปรวน มันฝากไม่ได้จริง

สุดท้ายก็ผิดหวัง ยึดไม่ได้จริง ยึดไว้แล้วเอาไม่ได้
ไม่เป็นเจ้าของที่แท้จริง ตราบใดที่เรายังยึดถืออยู่ ความ
สุขของเรายังอาศัยคนอื่น อิงอาศัยสิ่งอื่น หรือกระทั่ง
ความสุขที่ยังต้องยึดถือ ว่าร่างกายนี้ต้องแข็งแรง ต้อง
เป็นหนุ่มเป็นสาว จิตใจนี้ก็ต้องมีแต่อารมณ์ที่มีความสุข
อะไรอย่างนี้ ถ้าเรายังยึดอย่างนี้อยู่ เราต้องเจอความพิ
หวังแน่นอน

พระอรหันต์ไม่ใช่ฝึกจิตจนสงบ แต่ฝึกจิตจนฉลาด
 จิตใจที่รู้ความจริงของรูปนามกายใจ ก็รู้ความจริงของ
 โลก จิตใจที่ไม่ยึดถือรูปนามกายใจ จะไม่ยึดถือสิ่งใดใน
 โลก เมื่อไม่ได้ยึดถือสิ่งต่าง ๆ เมื่อสิ่งต่าง ๆ แปรปรวน
 ไป จิตใจจะไม่ทุกข์ ร่างกายจะแก่ จิตใจไม่ได้ยึดร่างกาย
 จิตใจก็ไม่ทุกข์ ร่างกายเจ็บป่วย จิตใจไม่ได้ยึดร่างกาย
 จิตใจก็ไม่ทุกข์ ร่างกายจะตาย จิตใจไม่ได้ยึดร่างกาย
 จิตใจก็ไม่ทุกข์

อารมณ์สุข อารมณ์ทุกข์ทั้งหลายที่ผ่านเข้ามาใน
 ใจ ถ้าจิตมันเห็นความจริง มีปัญญา รู้ว่าความสุขก็ไม่
 เทียง ความทุกข์ก็ไม่เทียง ทุกอย่างเป็นของชั่วคราว มา
 แล้วไปทั้งสิ้น เวลาความสุขมาจิตก็ไม่หลงลำพอง เพราะ
 รู้ว่าไม่นานมันก็ไป เมื่อความสุขมันจากไป จิตใจก็ไม่
 อาลัยอาวรณ์ เพราะรู้ว่าความสุขก็ทำหน้าที่ของความสุข
 เสร็จแล้ว ตอนนีเ้าหมดแล้ว ถึงวาระที่เขาจะดับ เมื่อ
 เวลาความสุขไม่มากก็ไม่โหยหาอยากได้ แม้กระทั่งอยาก
 ได้ความสุข จิตใจก็มีความทุกข์เรียบร้อยไปแล้ว อยากได้
 ความสุขก็ทุกข์เลย

ฉะนั้นความอยากเกิดที่ไรความทุกข์ทางใจก็เกิด
ทุกข์ ถ้าจิตฉลาด มันก็หมดความอยาก รู้ว่าความสุข
เป็นของแปรปรวน เป็นของชั่วคราว ไม่มี ก็ไม่ได้หิว
เพราะว่ารู้ว่าถึงได้มา มันก็อยู่ชั่วคราว อยู่แล้วก็ไม่ได้
อยากให้มันอยู่ตลอด เพราะรู้ว่ามันของอยู่ชั่วคราว อยู่
แล้วมันดับไปก็ไม่เสียดายไม่เสียใจ เพราะรู้ว่ามันของ
ชั่วคราว ใจจะเข้าสู่ความสงบสุขที่แท้จริง

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๒๑๑A

มีศิลป์แล้ว
จะมีธรรม

พระพุทธเจ้าท่านฟื้นขึ้นมาเป็นพระองค์แรก ท่านก็หันมามองพวกเรา ประทานธรรมะไว้ให้เราเดินตาม เพื่อเราจะได้ฟื้นตามท่านไป การปฏิบัติธรรมที่ท่านสอนเพื่อให้เราฟื้นขึ้นมา ก็คือเรื่องของศีล เรื่องของสมาธิ เรื่องของปัญญา

ศีลนั้นจำเป็น ตั้งใจรักษาศีลง่าย ๆ เลย อย่าเบียดเบียนตัวเอง อย่าเบียดเบียนคนอื่น เบียดเบียนคนอื่นด้วยทางกาย ทางวาจา เบียดเบียนตัวเอง คือ เบียดเบียนสติปัญญาของตัวเอง ศีล ๕ ข้อก็มุ่งมาที่ความไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เบียดเบียนตัวเอง ถ้าเราไม่เบียดเบียนคนอื่น ไม่เบียดเบียนตัวเอง แล้วเราได้อะไร เราได้ความสุข ได้ความสุข อย่างคนที่มีความรัก ความเมตตาคนอื่น จิตใจร่มเย็นเป็นสุข คนที่อาฆาตพยาบาท มุ่งทำร้ายคนอื่น ไม่มีความสุข

ฉะนั้นที่แรกเราตั้งใจ เราไม่ทำสิ่งที่จะเบียดเบียนคนอื่น เบียดเบียนตัวเอง ฝึกไปเรื่อย ใจมันค่อยเข้มแข็ง

ขึ้น ๆ สุดท้ายใจมันก็สูงขึ้นมา นอกจากจะไม่ทำชั่ว ความ
ดีในใจของเราก็เพิ่มขึ้นมา อย่างไม่ทำร้ายคนอื่นนาน ๆ
ไป ความเมตตากรุณาที่เกิดขึ้นในใจเรา บางทีอยากฆ่า
มันให้ตายเลย โกรธมัน ดูไป ๆ มันก็น่าสงสารเหมือน
กัน มันก็ทุกข์ของมันเหมือนกัน แต่ละคน ความเมตตา
มันเกิดขึ้นแทนที่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาจะเกิด
ขึ้นมา ใจจะค่อยสูงขึ้น ๆ อย่างเราไม่ขโมยของคนอื่น
เราสงสารเขา กลัวเขาลำบาก ดูไป ๆ คนเขาก็ลำบาก
เรามีเงิน เขาไม่มี เราก็แบ่งให้เขาได้ เรารู้จักให้ทาน

การรักษาศีล ถ้าเราฝึกของเราไปเรื่อย นอกจาก
จะได้ศีลแล้ว เราจะได้ธรรมะด้วย ได้ความดีงามขึ้นมาใน
ใจด้วย อย่างเราซื้อสัตย์ในคู่ของเรา จิตใจไม่เร่าร้อน เรา
ไม่ซื้อสัตย์ในคู่ของเรา จิตใจเร่าร้อน ฉะนั้นเราซื้อสัตย์ใน
คู่ของเรา มันฝึกใจให้สันโดษ พอใจในสิ่งที่มี ค่อย ๆ
เป็นการฝึกตัวเองไปในตัว หรือเราไม่โกหกหลอกลวงคน
อื่น ต่อไปทุกคำพูดของเรา มันเป็นสัจจะขึ้นมา มีศีล ก็
จะมีธรรมขึ้นมา เราไม่ชี้เหล่าเมายา พยายามฝึกตัวเอง

ไปเรื่อย ต่อไปสิ่งที่ได้มาคือ สติสัมปชัญญะ ค่อย ๆ ฝึก
ตัวเองไป

มีศัล ใจจะดีงาม ใจที่ดีที่งามมันรื่นเย็นเป็นสุข
สงบง่าย ทำสมาธิง่าย

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๓
ไฟล์ ๕๘๐๒๑๓A

มีความสุข
อยู่กับปัจจุบัน

ความแกร่อยอยู่ข้างหน้า หนีไม่ได้ เราพร้อมที่จะมีชีวิต
ตอนแก่ ๆ หรือยัง ต้องมีความสุขให้ได้ ที่จริงแล้วถ้ารู้จัก
ดำรงชีวิต

เป็นเด็กก็มีความสุข เป็นหนุ่มสาวก็มีความสุข
กลางคนหรือแก่ ๆ ก็มีความสุข แต่คนเราไม่ค่อยมีโอกา
สไม่ค่อยมีความสุข ตอนเด็ก ๆ ร่างกายแข็งแรง เวลา
ก็ยังเยอะอยู่ ไม่ต้องหวั่นไหวหวั่นพามาหากิน ไม่มีเงินที่จะ
ช่วยตัวเอง เลี้ยงตัวเองไม่ได้ มีความสุขไม่เต็มที่ ตอน
หนุ่มสาวร่างกายก็ยังแข็งแรง เงินก็มี ทำงานได้ด้วยตัว
เอง แต่ไม่มีเวลา เอาเวลาไปหากินหมด ตอนแก่
ไม่ได้ทำอะไร เวลาที่มี บางคนเก็บเงินไว้นาน เงินก็มี แต่
ไม่แข็งแรงไม่มีเรี่ยวมีแรง

ชีวิตทุกชั้นของวัย แต่ละชั้นแต่ละช่วง มีปัญหาทั้ง
สิ้น เราคาดหวังว่าเราผ่านตรงนี้ไป แล้วเราจะมีสุข
อย่างตอนเด็ก ๆ เราหวังว่า เดี่ยวเราหากินเลี้ยง
ตัวเองได้เราจะสบายแล้ว มีอิสระทำอะไรก็ได้ ก็ทำไม่ได้

ซื้อตัวเครื่องบินจะบินไปเที่ยว เจ้านายเรียกประชุมด่วน
แหม อยากฆ่าเจ้านาย ทำไม่ได้อย่างที่ต้องการ ทำงาน
ไปเรื่อย เหนื่อยมากเลย คิดว่าช่วงไหนรีไทร์แล้วจะได้มี
ความสุขกับเขาสักที เก็บเงินไว้ รีไทร์แล้วก็ไม่มีแรงจะไป
ไหนแล้ว นอนเฝ้าบ้านอยู่ คิดถึงอดีต แล้วก็บอกความ
สุขผ่านไปหมดแล้ว ยังไม่เคยเจอเลย แต่บอกผ่านไปหมด
แล้ว ยังไม่ทันจุใจเลย

เด็ก ๆ ไม่มีความสุข ไม่พอใจปัจจุบัน ตอนเป็น
เด็กรู้สึกมีข้อจำกัดเยอะ ไม่พอใจ อยากเป็นอย่างอื่น
ก็เลยไม่มีความสุข ในวัยทำงานไม่ได้พอใจ ในวัยหนุ่มสาว
ไม่ได้พอใจ คิดแต่ฝันเฟื่องไปอนาคตบ้างไปอะไรบ้าง ไม่มี
ความสุขอยู่กับปัจจุบัน แก่แล้วก็คิดถึงอดีต ถึงจะมีความ
สุข อยู่กับปัจจุบันไม่มีความสุขแล้ว มีแต่ทุกข์ คิดถึง
อนาคตยิ่งแย่มากเลย ต้องสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง

ถ้าเราสามารถฝึกจิตฝึกใจ จนเรามีความสุขอยู่กับ
ปัจจุบันได้ ชีวิตเราก็มีคุณค่าสมบูรณ์แบบ ธรรมะนี้สอน

ให้เราสามารถอยู่กับปัจจุบันได้ มีความสุขอยู่ในปัจจุบัน
ได้ ไม่ใช่ความสุขอยู่ในอนาคต เหมือนเด็กเหมือนคนหนุ่ม
สาว ไม่ใช่ความสุขอยู่ในอดีต เหมือนคนแก่ แต่ความสุข
อยู่กับปัจจุบัน ถ้าใจไม่มีความหิวโหย ใจจะมีความสุขอยู่
กับปัจจุบันได้ ใจไม่มีความสุขเพราะมันหิว หิวอนาคต
หิวอดีต อย่างนี้มันไม่อยู่กับปัจจุบัน ฉะนั้นเรามารู้ที่จะ
ให้อยู่ในปัจจุบัน

ส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนา หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺโช
วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
จากซีดีแสดงธรรม ณ วัดสวนสันติธรรม แผ่นที่ ๖๒
ไฟล์ ๕๘๑๒๑๑B

ประวัติ
หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชโช

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๕ ณ บ้านดอกไม้ ต.บ้านบาตร
อ.ป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดพระนคร

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ณ โรงเรียนสุริย
วงศ์, ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนวัดพลับพลา
ชัย, ชั้นมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนโยธินบูรณะ, ปริญญา
ตรีและโท ณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
สจว. รุ่นที่ ๕๗

การทำงาน ลูกจ้าง กอ.รมน. (๒๕๑๘-๒๕๒๑), เจ้าหน้าที่
วิเคราะห์นโยบายและแผน ๓-๗ สำนักงานสภาความ
มั่นคงแห่งชาติ (๒๕๒๑-๒๕๓๕), ผู้อำนวยการ ๘-๑๐
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (๒๕๓๕-๒๕๔๔)

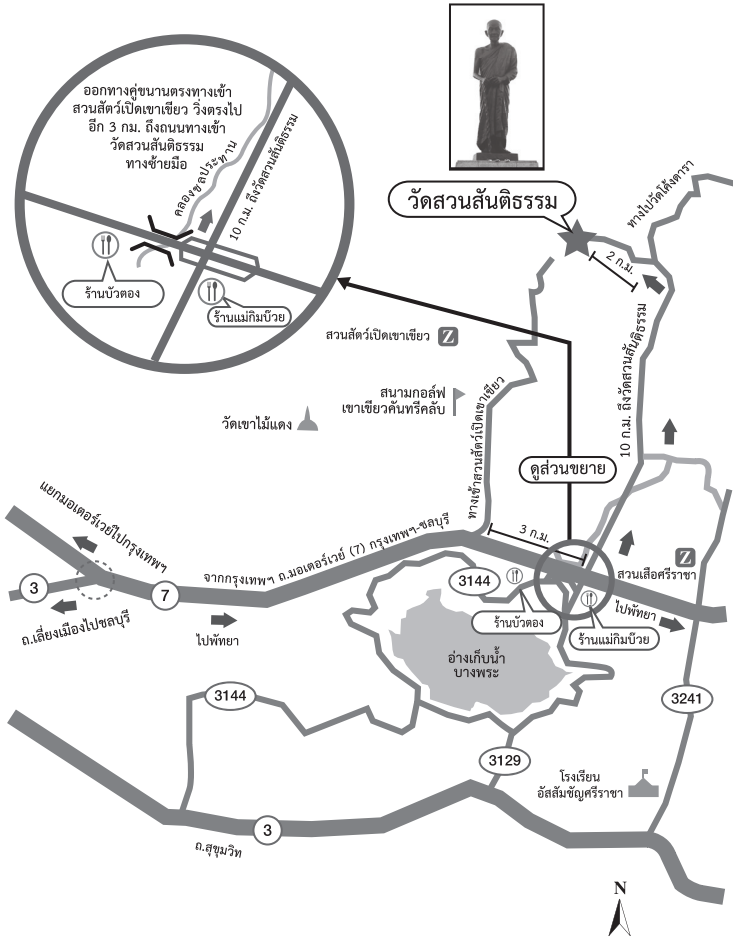
การศึกษาธรรม นักธรรมตรี, ศึกษาอานาปานสติตาม
คำสอนของท่านพ่อลี ธัมมธโร ตั้งแต่ ๒๕๐๒, ศึกษา
กรรมฐานจากครูบาอาจารย์สายวัดป่าหลายรูปตั้งแต่
๒๕๒๕ อาทิ หลวงปู่ดุลย์ อตุโล หลวงพ่อพุธ ฐานิโย
หลวงปู่เทศก์ เทสรังสี หลวงปู่สิม พุทธาจาโร หลวงปู่

บุญจันทร์ จันทโร และหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ เป็นต้น, อุปสมบทครั้งแรกในสมัยที่ยังเป็นนักศึกษา ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี โดยมีหลวงพ่อบัณฑิตนั้นทักขุเป็นพระอุปัชฌาย์, อุปสมบทครั้งที่ ๒ ณ วัดบูรพาราม จ.สุรินทร์ (๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๔) โดยมีพระราชวรคุณ (สมศักดิ์ ปันทีโต) เป็นพระอุปัชฌาย์

สถานที่จำพรรษา ๕ พรรษาแรกจำพรรษาอยู่ ณ สวนโพธิญาณอรัญวาสี อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี ของท่านพระอาจารย์สุจินต์ สุจินโณ และพรรษาที่ ๖-ปัจจุบัน ณ วัดสวนสันติธรรม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี โดยความเห็นชอบของพระอุปัชฌาย์

งานเขียน วิมุตติปฏิบัติ (๒๕๔๒-๒๕๔๔) ก่อนอุปสมบท, วิถีแห่งความรู้แจ้ง (๒๕๔๕), ประทีปส่องธรรม (๒๕๔๗) ทางเอก (๒๕๔๙) วิมุตติมรรค (๒๕๔๙) เรียงธรรมคู่เพื่อรู้ธรรมหนึ่ง (๒๕๕๑) และแก่นธรรมคำสอนของหลวงปู่ดุลย์ อตุโล (๒๕๕๑)

แผนที่แสดงเส้นทางไปวัดสวนสันติธรรม

วัดสวนสันติธรรม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ตรวจสอบวันและเวลาแสดงธรรม
ของหลวงพ่อบรมโหมทย์ ปาโมชโช ได้ที่ www.dhamma.com/calendar
หรือโทร. ๐๘๑-๕๕๗๕๘๗๘

บางส่วนจากพระธรรมเทศนา
หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺสี

รวบรวมโดย
ลูกศิษย์หลวงพ่อปราโมทย์ ปาโมชฺสี